



In repaircafé Oud-Beijerland hebben vrijwilligers een kapotte stofzuiger weer aan de praat gekregen. foto arie kievit, anp

Vandaag

31 juli 2026 | Pagina 5

⌚ 4 min.

Fabrikant moet kapot apparaat weer repareren

Doe-het-niet-zelf | Reparaties moeten weer net zo normaal worden als vroeger dankzij het nieuwe 'recht op reparatie'. Voortaan zijn fabrikanten verplicht om producten te repareren na de garantieperiode.

HANS NAUTA

Voor vakmensen en doe-het-zelvers die een kapot apparaat willen repareren, is het een uitkomst. Een nieuwe wet verplicht fabrikanten om onderdelen beschikbaar te stellen voor een redelijke prijs. Vanaf vrijdag hebben Europeanen een 'recht op reparatie' en dat betekent dat fabrikanten moeten bijdragen aan herstel van een kapot product.

In Nederland moet de wet na het zomerreces nog door de Tweede Kamer, later dan de EU had voorgeschreven.

"Repareren moet de norm worden", zegt voorzitter Mark Harbers van brancheorganisatie Techniek Nederland. "In Nederland gooien we jaarlijks 21 kilo elektronica per persoon weg. Dat is een berg van 378 miljoen kilo. Vaak is dat onnodig afval." Als apparaten langer meegaan, vermindert dat de honger naar grondstoffen en de CO2-uitstoot.

Fabrikanten worden verplicht om defecte apparaten na de wettelijke garantieperiode te repareren, mits dat technisch mogelijk is. Zij mogen deze klus ook uitbesteden aan professionele reparateurs. Verder moeten zij niet alleen onderdelen, maar ook gereedschap en de noodzakelijke technische informatie verstrekken. Tot dusver waren ze daarin zeer terughoudend.

Gemiste kans

"Dit is een hele vooruitgang voor ons soort bedrijven", zegt Jan Post, eigenaar van Reparatiewinkel Ede. De nieuwe regels maken het gemakkelijker voor zijn werknemers om een product te repareren.

Wel vindt hij het een gemiste kans dat Nederland geen financiële maatregel neemt om reparatie te stimuleren. Zoals met tegoedbonnen of met belastingaftrek. Dat gebeurt bijvoorbeeld wel in Frankrijk en Oostenrijk. "Veel consumenten vinden een reparatie namelijk te duur. Dat komt door het arbeidsloon en de hoge btw op reparaties", zegt Post.

Om reparatie te promoten heeft Nederland wel een website gemaakt waarop bijna 400 erkende reparateurs te vinden zijn, het Nationaal Reparateursregister.

Volgens de nieuwe regels mogen fabrikanten consumenten niet afschrikken door de reparatie ontzettend duur te maken. Ook mogen zij de klus niet weigeren omdat het product al eens is gerepareerd door de consument zelf. Wie het zelf wil proberen, kan bijvoorbeeld terecht op het platform iFixit met bijna 200.000 reparatiegidsen. "Neem nooit genoeg met kapotte spullen", luidt hun slogan.

iFixit gebruikt de term fixophobia. "Dat staat voor de angst om zelf een apparaat open te maken", zegt Chris Stretton, promovendus bij Maastricht University. "Consumenten zijn bijvoorbeeld bang om hun garantie kwijt te raken - een door bedrijven gecreëerde angst."

Verdienmodel

Stretton doet mee aan het Nederlandse onderzoeksprogramma Tackling Fixophobia, waarin wetenschappers uitzoeken waarom consumenten en bedrijven zo terughoudend zijn over reparatie.

"De reparatiecultuur is in Nederland verdwenen, Dat komt doordat bedrijven ons decennialang hebben laten wennen aan hun rechtlijnige verdienmodel: verkopen, gebruiken, weggooien", zegt Stretton.

Veel consumenten aarzelen om naar een professionele reparateur te stappen omdat ze onzeker zijn over de kosten, blijkt uit zijn onderzoek. Straks betaal je de vakman 75 euro aan voorrijkosten en een kwartier onderzoek, en blijkt het benodigde onderdeel niet beschikbaar te zijn.

"Begrijpelijk, zegt Stretton. "Maar veel consumenten zeggen bij voorbaat al dat het te duur is. Ze kiezen al snel voor een vervangende aanschaf. Het gemak wint het dan: de nieuwe wasmachine wordt de volgende dag thuisbezorgd."

Vaak kan reparatie best uit, blijkt uit onderzoek van TNO en de Nederlandse Vereniging Circulaire Economie naar de reparatie van wasmachines, smartphones en fietsaccu's. Dankzij de langere levensduur van een product is de consument per jaar minder kwijt.

Spannend

Repareren wordt goedkoper als ontwerpers vooraf bedenken hoe een product te repareren is, zegt Stretton. "Ook moeten bedrijven ervoor zorgen dat onderdelen nog vijf of tien jaar beschikbaar blijven, zo lang als een product meegaat. Die afspraken staan nooit in hun leveringscontracten. Bedrijven vinden langdurige verplichtingen spannend."

Fairphone is een bedrijf dat het goede voorbeeld geeft, zegt Stretton, door smartphones te maken waarvan klanten zelf eenvoudig de onderdelen kunnen vervangen. Dit duurzame principe stond aan de basis van het bedrijf. "Die kant moeten de grote producenten ook op, maar het is lastig voor ze om hun bedrijfsmodel om te gooien."